

АКЦЕНТНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА МНОГОФУНКЦИОНАЛНИЯ СУФИКС *-ЕЦ*

Мирена ПАЦЕВА

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, България

E-mail: mirena.patseva@slav.uni-sofia.bg

ACCENTUAL CHARACTERISTICS OF THE MULTI-PURPOSE SUFFIX *-ETS*

Mirena PATSEVA

Sofia University “St.Kliment Ohridski”, Bulgaria

E-mail: mirena.patseva@slav.uni-sofia.bg

ABSTRACT: The aim of the study is to analyze the prosodic realization of the different uses of the suffix *-ets* in order to verify the hypothesis that the prosodic profiles of the multi-purpose suffixes depend on the word-forming type (mutational or modificational). The suffix serves to form nomina agentis (*boèts* ‘fighter’), nomina instrumenti (*pisèts* ‘nib’), nomina attributiva (*hubavèts* ‘handsome man’), national names - nomina habitatorium (*japònets* ‘Japanese’), nomina pertinentia (*karteziànets* ‘Cartesian’) and nomina diminutiva (*hlèbets* ‘bread’). The analysis shows that added to non-derivative bases, the suffix is marked as stressed when it forms nomina agentis, instrumenti, and nomina attributiva, composed of adjectives. It is pre-accented when it indicates belonging to nationality and is accentually not marked when added to nouns as a diminutive suffix. The suffix receives the word stress when it is associated with unaccented bases, but it is not stressed when it is attached to accented bases by virtue of the so-called *inflection dependence* (Steriade, Yanovic 2015). Inflectional forms are considered as a “collective basis” when choosing a stress option. Another important factor is the structure of the base (one-syllable or multi-syllable, derived or not). When added to another derivational suffix in a derived stem, *-ets* cannot affect the accentuation of the first phase of derivation in the logic of the distributive morphology.

KEYWORDS: word stress, word formation, multi-purpose suffixes, inflection dependence, distributive morphology, mutational and modificational word-forming type, Bulgarian language.

1. Увод

Според Димитър Тилков позицията на ударението се определя от морфемната структура и от „силата“ на морфемата да привлича ударението (Тилков, 1983, с. 268). Ирена Савицка и Тодор Бояджиев отбелязват, че някои суфикси и окончания са „склонни“ да приемат ударението върху себе си, а други са непригодни за това (Савицка, Бояджиев, 1988, с. 136). Теорията на взаимодействието между прозодия и морфология приема, че в езиците с лексикално акцентуване морфемите имат вътрешноприсъщи акцентни характеристики (Revithiadou, 1999). В българския език това може да се проследи в редица случаи. Например суфиксът *-ач* винаги е акцентуван (*бегàч*). Ударението на *-ец* обаче не е еднотипно (*плувèц*, *испàнец*). Въпросът, който се поставя тук, е какви са механизмите на различните му прозодични реализации. Предполагаме, че в основата им са специфичните му функции в словообразуването, както и в структурата на изходната основа.

Обект на изследването е прозодичната характеристика на суфикси, които участват в различни ономаσιологични категории с различно словообразователно значение в терминологията на Милош Докулил (Dokulil, 1986, цит. по Радева, 2007). Например суфиксът *-тел* може да е агентивен (*учител*) и инструментален (*нагревател*), а *-атор/-итор* – агентивен (*инвеститор*), деятелен (*арендатор*), инструментален (*перфоратор*) и атрибутивен (*новатор*). При тях различието в словообразователните значения не се съпровожда с акцентна диференциация, защото производните имена с наставката *-тел* са в обща мутационна ономаσιологична категория, а при *-атор/-итор* е в сила обединяващата тенденция за акцентно маркиране на заетите морфемни. Тук вниманието ни е насочено към домашни суфикси, при които разнообразието от словообразователни значения е по-голямо и се очертават и прозодични различия. Като прототипен пример за многофункционална морфема се разглежда наставката *-ец*.

Целта на работата е да се анализира прозодичната реализация на различните употреби на наставката. Обсъждат се възможни фактори за акцентната вариативност, като вниманието се фокусира върху зависимостта на прозодичните профили на многофункционалния суфикс от

словообразователния тип. Проследяват се различните му словообразователни значения, както и отнесеността му към различни ономаσιологични категории – мутационни и модификационни.

Хипотезите, които се подлагат на проверка, са следните:

1. Суфиксите се характеризират с прозодични и акцентни признаци. Тази идея присъства в българската езиковедска традиция (Тилков, 1983, с. 268, Савицка, Бояджиев, 1988, с. 136) и се формулира в рамките на *теорията на взаимодействието* между прозодия и морфология по отношение на езици с лексикално ударение като гръцки и руски (Revithiadou, 1999, Revithiadou, Lengeris, 2016).

2. Прозодичните реализации на многофункционалните морфемни могат да поддържат функционалното им разделение. Подобна теза е коментирана по отношение на сръбски материал (Simonović, Arsenijević, 2020).

3. Акцентните характеристики на суфиксите са свързани и с подреждането им в производните думи, подчинено на фазовата им организация (Marvin, 2013).

2. Наставката *-ец*

Суфиксът е с домашен произход, като в старобългарския език е имала форма *-ьць*. Според Кирил Мирчев съгласната *-ц-* се реализира по силата на палатализация на задноезичните съгласни (Мирчев, 2000). В историята на езика наставка присъства и в книжовната, и в говоримата му форма (Перчеклийски, Керанджиева, 2020, с. 91). Тя се свързва с глаголни основи за образуване на агентивни съществителни като *борец*, с основи на прилагателни, при което се създават названия на носител на признак (*светец*), и с основи на съществителни имена за образуване на названия на млади същества (*жребец*, *агнец*) и умалителни (*цветец*). Теодора Илиева определя наставката като *полисемантична*. Според авторката още в старобългарския ръкописен канон тя участва в производни думи от типовете *nomina agentis*, *nomina actoris* и *attributiva*. Участва и в сложни съществителни, като в някои случаи е била в опозиция с *-никъ* (*чловѣкооугодьць* и *чловѣкооугодьникъ*). Много от имената, засвидетелствани през XI – XIV (*творьць*, *пришьльць*, *мрътвьць*, *смѣхотворьць*), имат аналози днес (Илиева, 2018). Суфиксът се регистрира и с разширения като *ен-* в *младенец*, *първенец* (първороден син) (Давидов, 1991, с.185 –186). В общи линии набелязаните словообразователни модели са се съхранили в съвременния език. Днес суфиксът е особено продуктивен за означаване на народностни названия (*японец*), на лица според произхода им (*габровец*) и според принадлежността им към група или идейно направление (*хегелманец*). Според Диана Благоева и Сия Колковска (2021, с. 135) той е сред най-продуктивните в субстантивната деривация (*абевеец*, *веганец*). По наблюдения на други съвременни автори е активен и в интернет форумите за образуване на деминутиви като *лаптовец* (Тодорова, 2018).

В редица случаи наставка *-ец* не променя акцентуването на основата (*Алжѣр – алжѣрец*). Но при *планина – планинец* и при акцентуваните ѝ разширения (*Сѡфѣя – софѣянец*) ударението на основата се измества към пенилимната сричка, което говори за акцентна маркираност на суфикса в определени случаи. Анализът на акцентните характеристики на производните думи, в които участва суфиксът, е част от изследване, подкрепено от ФНИ на МОН, върху прозодичните аспекти на българския език в съпоставителен план с други езици с лексикално акцентуване. Тук ще проследим прозодичната реализация на различните употреби на наставката и ще проверим набелязаните хипотези.

3. Материал

Материалът за изследването е ексцерпиран от *Обратния речник на българския език – ОРБЕ* (Мурдаров, 2011), както и от редица разработки по българско словообразуване (Аврамова, 2003, 2013, Радева, 2007, Стоянов, 1983, Манова, 2011 и др). ОРБЕ съдържа около 630 съществителни, образувани със суфикса *-ец*. Картичката се допълва от данни на старобългарски граматика за форми като *юнец* (Давидов, 1991, Мирчев, 2000) и от съвременни анализи, включително и на оказиологизми като *панталонец*, *докторец*, които, естествено, не присъстват в ОРБЕ (Тодорова, 2018).

4. Анализ на акцентуването на суфикса в различни словообразователни типове

Наставката *-ец* се свързва с девербални, десубстантивни и деадективни основи. Анализът на акцентната ѝ реализация следва участието ѝ в следните словообразователни типове:

- 1) агентивни съществителни, образувани от глаголи (*nomina agentis*),
- 2) названия на инструменти (*nomina instrumenti*),

3) названия на признаци (*nomina attributiva*)¹ и

4) умалителни названия (*nomina diminutiva*) (Радева, 2007).

Първите три групи се отнасят към мутационните структури, а последната – към модификационните.

Първите два словообразователни типа имат еднакъв акцентен модел с ултимно ударение на суфикса. Агентивните съществителни не са многочислена група: *борец, гребец, творец, платец, певец, плувец, беглец, лъжец, стрелец, четец, летец, ищец, скопец* (ОРБЕ). Освен названия на лица в групата има и названия на животни (*гмурец, скакалец*). Според Емилия Македонска имената са образувани от несвършени глаголи с изключение на *убиец* (Македонска, 2013). При тях и при названията на инструменти (*резец, писец, звънец, скрипец*) ударението на глаголната основа се елиминира, независимо от позицията му (начална или ултимна) и суфиксът *-ец* се реализира като акцентуван. Той изпълнява ролята на *глава* (в терминологията на *теорията на взаимодействието*) и диктува категориалната и прозодичната характеристика на производната дума. При елизията на *-е* в мн.ч. ударението се измества надясно върху окончанието за мн.ч.:

А) глаголи с начално ударение

боря (се) – борец – борци

пеля – певец – певци

плувам – плувец – плувци

бягам – беглец – бегльци

лъжа – лъжец – лъжци

стрелям – стрелец – стрелци

гмуркам се – гмурец – гмурци

режа – резец – резци

Б) глаголи с ултимно ударение

гребя – гребец – гребци

творя – творец – творци

платя – платец – платци

чета – четец – четци

летия – летец – летци

скопя – скопец – скопци

звъня – звънец – звънци

скрипя – скрипец – скрипци

От производни основи с акцентуван елов компонент (*-ал, -ел*) се образуват и пенултимни имена (*скиталец, страдалец, владелец*) (Радева, 2007, с. 90). Такъв е акцентният модел и при единици с акцентуван *-ен* (*примирен – примиренец*). При тях има предходна фаза на деривацията с установено акцентуване.

3. Названията на носители на признак (*nomina attributiva*) се образуват от прилагателни и от съществителни имена. В двата случая *-ец* има различна акцентна характеристика, затова ще ги разгледаме поотделно.

3.1. Ударението при *nomina attributiva*, образувани от прилагателни имена, зависи от структурата на основата. Наставката поема ударението в повечето случаи, когато се свързва с непроизводни едносрични прилагателни имена:

сляп – слепец – слепци

свят – светец – светци

щур – щурец – щурци

жив – живец

син – синчец

Изключения от ултимното акцентуване на суфикса са *старец* и *здравец*.

След изпадане на неакцентувана гласна (*ъ* или *е*) от основата на двусрични имена наставката *-ец* също поема ударението, а в множествено число то се прехвърля на окончанието *-и* без елизия на *-е*:

мъдър – мъдрец – мъдреци

храбър – храбрец – храбреци

хитър – хитрец – хитреци

мъртъв – мъртвец – мъртъвци

подъл – подлец – подлечи

остър – острец

равен – равнец

¹ Делението се диференцира допълнително от Аврамова (2003).

Производни основи с маркиран акцентуван суфикс *-(л)ив* запазват акцентуването от първата фаза на деривацията². В мн.ч. ударението не се променя:

сънлив – сънливец – сънливици
гнуслив – гнусливец – гнусливици
краслив – красливец – красливици
бъзлив – бъзливец – бъзливици
ленлив – ленивец – ленивици
бъбрив – бѣбривец – бѣбривици

По аналогичен начин с пенултимно акцентуване се образуват и четирисрични конструкции: *мълчалив – мълчаливец – мълчаливици; горделив – горделивец – горделивици, мързеллив – мързелливец – мързелливици*. При неакцентувани суфикси без елизия се запазва изходната позиция на ударението: *кисел – киселец, палав – палавец, лаком – лакомец* с изключение на *хубав – хубавец, хубавци*.

Според Василка Радева (2007, с. 91) двете разгледани групи (*nomina agentis* и *nomina attributiva*), образувани с *-ец*, са семантично близки поради това, че на денотата се приписва признак, който в първия случай е процесуален.

3.2. Производни названия на признаци, образувани от съществителни имена, се разглеждат като *nomina attributiva* (Радева, 2007, с. 122) или като *nomina pertinentia* (Аврамова, 2003, с. 28, 2013). Те включват народностни и селищни названия (*nomina habitatorium*) или названия за принадлежност към група или идеологическо направление. Отделянето им от *nomina attributiva* е обосновано както от свързването им със субстантивна основа, така и по прозодични причини. При повечето народностни названия моделът е пенултимен (с изключение на *китърец* и *йѐменец*). Наставката *-ец* често заменя *-ия* и *-а* от основата. Изходната позиция на ударението може да се запази (*Япѐния – япѐнец*), но в редица случаи постигането на пенултимния модел става чрез разширение на наставката (*-йѐец, -аѐнец*), което поема ударението, след като „изтрие“ акцентуването на основата:

-йѐец: Индия – индйѐец
Малта – малтйѐец
Чили – чилиѐец
-анец: Конго – конгоанец
Перу – перуанец
Пуѐрто Рико – пуерториканец
-(и)яѐнец: София – софияяѐнец
Марс – марсийанец

Названията на лица според принадлежността им към група или направление се вписват в същия пенултимен модел, като и при тях се променя изходното акцентуване (*армия – армѐец, Хѐгел – хегелианец, Картѐзий – картезианец*). В тези случаи акцентната характеристика на *-ец* е маркирана като преацентувана.

Разгледаните дотук словообразователни типове се отнасят към мутационната ономазиологична категория (Радева, 2007). Суфиксите, които ги образуват, най-често са маркирани в акцентно отношение. Следващият словообразователен тип, в рамките на който се реализира *-ец*, се отнася към модификационната ономазиологична категория:

4. Деминутивният суфикс *-ец* е немаркиран и акцентуването му зависи от основата, към която се прибавя.

4.1. Когато се добавя към непроизводни едносрични имена, има два варианта: (а) наставката не носи ударение, ако производната основа е акцентувана в членуваната си форма и/или в мн.ч., и (б) наставката поема ударението при неакцентувани основи:

а. Суфиксът *-ец* е без ударение, когато се свързва с акцентувана основа:
хляб, хлябът, хляба, хлябове – хлѐбец
брат, братът, брата, братя – брѐтец
кол, колът, кола, колове – колѐц

² Сходно е образуването на *любѐмец, любѐмци* след първа фаза на деривация на старобългарско сегашно страдателно причастие (*любим*), функциониращо като прилагателно име.

б. Суфиксът *-ец* поема ударението, когато се свързва с неакцентувана основа:

град, градът, града, градовѐ – градѐц
сняг, снегът, снега, снеговѐ – снежѐц
прах, прахът, праха, праховѐ – прашиѐц
*кръг, кръгът, кръга, кръгове – кръжѐц*³

Наблюдаваното явление се обяснява и формализира чрез т.нар. *инфлексивна зависимост (inflection dependence)*, формулирана от Донка Стериате и Игор Янович (Steriade, Yanovic, 2015)⁴. Според авторите ударението в производните думи зависи от акцентните варианти в инфлексивната парадигма на мотивиращата основа. Например основата *град* на деминутива *градѐц* може да е без ударение, защото тя е такава в членуваната си форма и в мн.ч. (*градът, града, градовѐ*). Това не се отнася за *хлѐбец*, защото основата *хляб* носи ударение във всички форми (*хлябът, хляба, хлябове*). Инфлексивните форми се разглеждат като *колективна основа* при избора на акцентен вариант. Този феномен се формализира като констрейнт за вярност към основата, наречен *MatchStemStres*, който изисква акцентно съответствие между основата на производната дума в отделните ѝ инфлексивни форми (Steriade, Yanovic, 2015).

4.2. При образуването на деминутиви от производни основи (*живѐт – живѐтец*), както и от някои двусрични имена, не се променя изходното акцентуване на основата (*човѐк – човѐчец, езѐк – езиѐц*).

Може да обобщим, че суфиксът *-ец* се реализира в следните акцентни вариации в зависимост от словообразователния тип:

А. Суфиксът е маркиран като **акцентуван**, когато образува наименования на деятели или инструменти (по-рядко), както и атрибутивни названия от прилагателни, независимо от акцентуването им в основните форми (*плувѐц, светѐц*).

Б. Суфиксът е **предакцентуван**, когато означава принадлежност към народност, група или направление, като в тези случаи често се свързва с разширения (*-ѝ-*, *-ѝн-*), които поемат ударението и създават общ пенултимен модел.

В. Суфиксът е акцентно **немаркиран**, когато се добавя към съществителни имена при образуване на деминутиви. Той поема ударението, когато се свързва с неакцентувани основи (*прашиѐц*), но не и когато се свързва с акцентувани основи (*хлѐбец*) по силата на *инфлексивната зависимост*.

Акцентните вариации при свързването на наставката с непроизводни основи (А, Б, В) са сумирани в *Таблица 1*.

Таблица 1. Акцентни вариации при свързването на наставката *-ец* с непроизводни основи.

Словообразователен тип		Основа	Пример	Акцентна характеристика
Агентивни същ.	<i>nomina agentis</i>	глагол	<i>плувѐц</i>	акцентуван
Инструмент	<i>nomina instrumenti</i>	глагол	<i>звѐнѐц</i>	акцентуван
Носител на признак	<i>nomina attributiva</i>	прил.	<i>мѐдрѐц</i>	акцентуван
Народностни, селищни назв.	<i>nomina attributiva/ nomina habitatorum</i>	същ.	<i>чилиѐц</i>	предакцентуван
Отнесеност към група	<i>nomina attributiva/ nomina pertinentia</i>	същ.	<i>армѐец, картезиѝнец</i>	предакцентуван
Умалителни същ.	<i>nomina diminutiva</i>	същ.	<i>хлѐбец/градѐц</i>	немаркиран

³ Същият модел се наблюдава и при *вѝтър, ветровѐ – ветрѐц с елизия* на гласната *-ѝ-*.

⁴ Инфлексивната зависимост се формулира на основата на руски и украински материал, а Марко Симонович и Бобан Арсениевич я прилагат по отношение на сръбски език (Simonović, Arsenijević, 2020).

Г. Суфиксът *-ец* не повлиява върху акцентуването, когато се добавя след друг деривационен суфикс в производни имена (*сънлѝвец*). В тези случаи наставката функционира като акцентно немаркирана и *външна* по терминологията на Пол Кипарски (Kiparsky, 2010) по отношение на първата фаза на деривация.

Дискусия

Дистрибутивната морфология (ДМ) предлага синтактичен подход към структурата на думата, като разглежда словообразуването по *фази* (Marantz, 2001). Фазата е капсулирана локална област на продукция (*spell out*), чиято граница се дефинира от главите, формиращи категориите – т.нар. *малко n* (съществително), *v* (глагол), *a* (прилагателно). За фазата на нивото на думата се отнася т.нар. *условие за непроницаемост* (*Phase Impenetrability Condition* – PIC). То означава, че след свързването на главата (суфикса) с нейния *комплемент* (корена на думата), съставляващо първата фаза на деривация, фонологичните характеристики на корена са недостъпни за акцентните изисквания на следващите елементи (Marvin, 2013, 2003, с. 31 – 32). Първата наставка, която се свързва с корена, може да повлияе върху ударението му, но не и следващата наставка. Логиката на ДМ е приложима в случаите, когато суфиксът *-ец* се добавя след други суфикси (*-им*, *-лив*), без да повлиява върху акцентната характеристика на производната основа (*приказлѝвец*). Акцентуването на корена се променя в първата фаза под влияние на маркираната наставка *-лив*, но не и при добавянето на суфикса *-ец*: *приказвам* – *приказлѝв* – *приказлѝвец*.

Набелязаните акцентни характеристики на *-ец* не са изолирани. Те имат паралели и при някои от женсколичните съответствия на суфикса (*-ка*, *-ица*). Например формативът *-ка* споделя акцентната характеристика на *-ец*, като го заменя при образуване на пенултимни народностни названия (*испѝнец* – *испѝнка*). Той може да поеме ударението в ограничени случаи като агентивен (*бежанѝц* – *бежанкѝ*) и атрибутивен (*чужденѝц* – *чужденкѝ*)⁵. При *nomina instrumenti* е акцентно маркиран като предакцентуван (*пекѝ* – *пѝчка*). Днес наставката е сред най-продуктивните за образуване на *nomina feminativa* (*видеоблогѝрка*, *протестѝрка*, *семаджийкѝ*) според Диана Благоева и Сия Колковска (2021, с. 135). Когато се добавя към производни основи, тя не повлиява акцентуването (*готвачкѝ*, *баничѝрка*, *учѝтелкѝ*). Тя е акцентно немаркирана и като *nomina diminutiva* (*жѝба* – *жѝбка*, *топлинѝ* – *топлинкѝ*).

Заклучение

От направения преглед се оформя заключението, че акцентните характеристики на многофункционалния суфикс *-ец* се различават в зависимост от функцията му в различни словообразователни типове. Сред основните фактори за акцентуването са прозодичните тенденции при словообразователните категории. При образуване на мутационни категории – агентивни, инструментални и атрибутивни, суфиксът е акцентно маркиран, а когато участва в състава на модификационни категории като деминутивите, той е акцентно немаркиран. Друг съществен фактор е структурата на изходната основа (едносрична или многосрична, производна или не). От значение е дали тя съдържа деривационни суфикси, които да оформят предходна фаза в словообразуването (по терминологията на дистрибутивната морфология). Ако това е така, прибавянето на следващ суфикс не повлиява върху акцентуването ѝ. Прозодичните характеристики на суфиксите са свързани и с подреждането им в производните думи. Прозодично немаркираните наставки са „външни“ по отношение на акцентно маркираните единици.

БИБЛИОГРАФИЯ:

Аврамова, Цв. (2013) Имена на жители (*nomina habitatorum*) в съвременния чешки и в съвременния български език, София: Парадигма, 158 с. (*Avramova, Tsv. Imena na zhiteli (nomina habitatorum) v savremennia balgarski ezik, Sofia: Paradigma, 158 s.*)

⁵ Според Милена Накова-Петрова наставката не е характерна за образуването на женсколични народностни и жителски имена в старобългарския период. Вероятно среднобългарският период е времето, в което формантът разширява функциите си и започва да означава етноними и жителски названия (Накова-Петрова, 2018, с.18).

- Аврамова, Цв. (2003)** Словообразователни тенденции при съществителните имена в българския и чешкия език в края на XX век, София: Херон прес, 259 с. (*Avramova, Tsv. Slovoobrazovatelni tendentsii pri sastesvitelnite imena v balgarskia i cheshkia ezik v kraia na XX vek, Sofia: Heron pres, 259 c.*)
- Благоева, Д., С., Колковска (2021)** За някои актуални процеси в българската лексика. –В: Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ (София, 2021), Състав.: С. Коева и М. Стаменов, I том, София: БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 134 – 141 (*Blagoeva, D., S. Kolkovska, Za nyakoi aktualni protsesi v balgarskata leksika. –V: Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsia na Instituta za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin” (Sofia 2020), Sastav.: S. Koeva I M. Stamenov, I tom, Sofia: BAN “Prof. Marin Drinov”, s. 134 – 141.*)
- Давидов, А. (1991)** Словообразуване на съществителните имена. –В: Граматика на старобългарския език, И. Дуриданов и колектив (ред.), София: БАН, с. 176 – 195. <https://archive.org/details/sns_dg_abv_20181014_0934/page/n177/mode/2up> (2.09.2020) (*Davidov, A. Slovoobrazuvane na sastesvitelnite imena. –V: Gramatika na starobalgarskia ezik, Duridanov, I. i kolektiv (red.), Sofia: BAN, s. 176 – 195. <https://archive.org/details/sns_dg_abv_20181014_0934/page/n177/mode/2up> > (2.09.2020)*)
- Илиева, Т. (2018)** Диахронен поглед към суфиксалната деривация при някои съществителни имена в българския език. // *Knowledge – International Journal*, Vol. 28.7, December, 2018, с. 2203 – 2208 (*Ilieva, T. Diahronen pogled kam sufiksalnata derivatsia pri nyakoi sashtesvitelni imena v balgarskia ezik. // Knowledge – International Journal Vol. 28.7, December, 2018, с. 2203 – 2208.*)
- Македонска, Е. (2013)** Словообразователните типове *nomina agentis* и *nomina actoris* в речника на българския език на Найден Геров. –В: 70 години българска академична лексикография. Доклади от Шестата национална конференция с международно участие по лексикография и лексикология, с. 422 - 437, София: Акад. изд. “Проф. М. Дринов”. (*Makedonska, E. Slovoobrasuvatelnite tipove nomina agentis i nomina actoris v rechnika na balgarskia ezik na Nayden Gerov. – V: 70 godini balgarska akademichna leksikografia. Dokladi ot Shestata natsionalna konferentsia s mezhdunarodno uchastie po leksikografia i leksikologia, Sofia: Akad. Izd. “Prof. Marin Drinov”, s. 422 – 437*)
- Мирчев, К. (2000)** Старобългарски език, В. Търново: Фабер, 144 с. (*Mirchev, K. Starobalgarski ezik, V. Tarnovo: Faber, 144 s.*)
- Мурдаров, Вл. и др. (2011)** Обратен речник на българския език (ОРБЕ). БАН, ИБЕ, София: Изток-Запад, 485 с. (*Murdarov, Vl. i dr. Obraten rechnik na balgarskia ezik, BAN, IBE Sofia: Iztok – Zapad, 485 s.*)
- Накова-Петрова, М. (2018)** Десубстантивните названия в ръкописи от XIV век. Автореферат на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, 49 с. <<http://rd.swu.bg/media/63721/avtoreferat.pdf>> (30.09.2021) (*Nakova-Petrova, M. Desubektivnite nazvania v rakopisi ot XIV vek. Avtoreferat na disertatsionen trud za prisazhdane na obrazovatelna i nauchna stepen “doktor”, YUSU “Neofit Rilski”, 49 s. <http://rd.swu.bg/media/63721/avtoreferat.pdf> (30.09.2021.)*)
- Перчеклийски, Л., Керанджиева, М. (2020)** Имена на лица в ахтаровия царственик от 1844 г. // *Език и литература*, бр. 1 – 2/2020, 87 – 98 (*Perchekliyski, L., M. Kerandzhieva, Imena na litsa v ahtarovia tsarstvenik ot 1844 g. // Ezik i literatura, br. 1 – 2/2020, s. 87 – 98.*)
- Радева, В. (2007)** В света на думите, София: УИ „Св. Климент Охридски“, 312 с. (*Radeva, V., V sveta na dumite, Sofia: UI “Sv. Kliment Ohridski”, 312 s.*)
- Савицка, И., Бояджиев (1988)** Т. Българо-полска съпоставителна граматика, Т.1, София, БАН, 168 с. (*Savicka, I, T. Boyadzhiev. Balgaro-polska sapostavitelna gramatika, T.1, Sofia: BAN, 168 s.*)
- Стоянов, С. и др. (1983)** Граматика на съвременния българския книжовен език. София: БАН, 511 с. (*Stoyan, S. i dr. Gramatika na balgarskia knizhoven ezik. Sofia: BAN, 511 s.*)
- Тилков, Д. (1983)** Изследвания върху българския език, София: Наука и изкуство, 327 с. (*Tilkov, D. Izsledvania varhu balgarskia ezik, Sofia: Nauka i izkustvo, 327 s.*)

- Тодорова, Б. (2018)** Словотворчеството в компютърно опосредстваната комуникация. // *Българска реч*, 2018, г. 24, кн. 1, с. 92 – 101 (*Todorova, B. Slovtvorchestvoto v kompyutarno oposredsvanata komunikatsia. // Bgarska rech*, 2018, g. 24, kn. 1, s. 92 - 101)
- Dokulil, M. (1986)** III Tvoření slov. In J. Petr (Ed.), *Mluvnice češtiny 1*, p. 191 – 526. Prague: Academia.
- Kiparsky, P. (2010)** Compositional vs. Paradigmatic Approaches to Accent and Ablaut. In Proceedings of the 21st Annual UCLA Indo-European Conference, Los Angeles, October 30 – 31, 2009, S. Jamison, H. Melchert, B. Vine (eds.), p. 137 – 181. Bremen: Hemen.
- Manova, S., K. Winternitz. (2011)** Suffix order in double and multiple diminutives: with data from Polish and Bulgarian. // *Studies in Polish Linguistics*, Issue 1, p. 115 – 138.
- Marantz, A. (2001)** *Words*. WCCFL XX Handout, USC, February 2001. Ms. MIT, 29 p. < <http://users.uoa.gr/~wlechner/Marantz%20words.pdf> > (1.10.2021)
- Marvin, T. (2002)** Topics in the stress and syntax of words. Ph.D. dissertation. Massachusetts Institute of Technology, 174 p.
- Marvin, T. (2013)** Is word structure relevant for stress assignment. In: Matushansky, O. (ed.), Marantz, A. (ed.). *Distributed Morphology Today: Morphemes for Morris Halle*. Cambridge (Mass.); London: The MIT Press, p. 79 – 93.
- Revithiadou, A., A. Lengeris (2016)** One or many? In search of the default stress in Greek. In: *Dimensions of Stress*, Heinz J., R. Goedemans, H. van der Hulst (eds.), Cambridge University Press, Cambridge, p. 263 – 290.
- Revithiadou. A (1999)** Headmost accent wins. The Hague: Holland Academic Graphics, 327 p.
- Simonović, M., B. Arsenijević (2020)** Syntax predicts prosody: Multi-purpose morphemes in Serbo-Croatian. In: F. Marušić, P. Mišmaš, R. Žaucer (eds.), *Advances in formal Slavic linguistics*, 2017, p. 277 – 304. Berlin: Language Science Press.
- Steriade, D., I. Yanovich (2015)** Accentual allomorphs in East Slavic: an argument for inflection dependence. In: E. Bonet, M. Lloret, J. Mascaro (eds.) *Understanding Allomorphy*, Equinox Press. p. 254 – 313.